

ЛІТЕРАТУРА

1. Гордуз Н. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови // Початкова школа. – 2003. – № 4. – С. 1-4.
2. Гусак Т. Нестандартні уроки: формування відповідального ставлення школярів до навчання // Рідна школа. – 1999. – №9. – С. 49-50.
3. Нетрадиційні уроки в початковій школі. 2 клас / Укладач Л.І.Нечволод. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 96 с.
4. Резніченко Н.І. Нестандартні уроки української мови в 2 класі // Початкове навчання. – 2006 (лютий). – № 6(82). – С. 8-11.
5. Чекіна О.Ю. Нестандартні уроки у початковій школі: Методичний посібник для вчителів. – Х.: «Скорпіон», 2005. – 96 с.

**ВПЛИВ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ НА УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО
НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Дубровська Л.О., канд. пед. наук, доцент;

Карпусь І. М., магістрантка I курсу факультету психології та соціальної роботи,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Багаторічний досвід роботи вчених у галузі початкової освіти дає підстави стверджувати, що розв'язання проблеми особистісно зорієнтованої освіти і її продуктивності пов'язане з інтеграцією змісту освіти. Наукові дослідження показують, що інтеграція змісту освіти багато в чому вирішує проблему зміцнення та збереження психічного і фізичного здоров'я школярів, сприяє підвищенню мотивації навчальної діяльності.

Для нашої сучасності характерна інтеграція наук, прагнення отримати найточніше уявлення про загальну будову світу. Ці ідеї знаходять своє відображення як в концепції сучасної шкільної освіти, так і в концепції професійної підготовки спеціалістів. Провідною тенденцією осучаснення і вдосконалення змісту освіти С.У.Гончаренко називає його гуманітаризацію, що передбачає „...інтеграцію різнорідних знань про людину, її мислення, про природу і суспільство, одержаних при вивченні різних навчальних предметів, у єдину наукову картину світу” [1].

Інтегровані уроки в початковій школі дають можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, пошукові відкриття.

Аналізуючи стан сучасної освітньої системи в Україні, важлив розглянути історію становлення і розвитку української національної школи.

Лише за умов об'єктивного, неупередженого аналізу історії освіти України ми зможемо водночас вийти на виявлення сучасних тенденцій її розвитку, їх

теоретичне осмислення її, отже, на сучасні завдання розвитку української школи, освіти і педагогіки.

Історичний шлях розвитку інтеграції поділяється на 2 періоди:

1. Виділення категорії «інтеграція» з науки і філософії.

2. Формування концепції «Інтеграція».

Вперше поняття «інтеграція» було використано в XVII столітті Я.- А.

Коменським у праці «Велика дидактика» : «Все, що знаходиться у взаємозв'язку, повинно викладатися у такому ж взаємозв'язку.»[2].

Його наступником був Й.-Г. Песталоцці. У його творі «Лінгванд і Гіртруда» Інтеграція розглядалась як метод навчання.

Німецький вчений і педагог Гербарт виділив основні етапи навчання XVIII століття: ясність (зрозумілість); асоціація; система (інтеграція) – можливість самостійно скласти картину світу.

У XIX столітті К.Д. Ушинський зробив найбільший внесок у розробку інтегрованих курсів. Він розробив модель, структуру, напрямки інтеграції. Інтеграцією письма і читання вченому вдалося створити аналітико-синтетичний метод навчання грамоти.

Другий період припадає на XX століття. Вчені російської школи

Каптеров, Блонський заперечували багатопредметність у школі. Розмежували

інтеграцію і міжпредметні зв'язки.

На початку XX століття з'являється «Концепція праці». Головна ідея її – навчити працювати, комплексно підходячи до навчання [4;5].

У 1907 році виникає «Концепція зв'язку з мистецтвом».

В середині XX століття з усіх можливих концепцій видалено такі напрямки інтеграції:

інтеграція на основі праці;

інтеграція на основі взаємозв'язку загального і спеціального;

інтеграція на основі мистецтва та культурознавства;

інтеграція на основі центрів за інтересами[3].

Інтеграцію було покладено в основу комплексних програм 20-х років.

Побудовані на основі широкої міждисциплінарної інтеграції, вони на жаль, виявилися непродуктивними для навчання й розвитку учнів, бо не давали синтетичних, ґрунтовних знань і вмінь.

У 60-х роках В.О. Сухомлинський проводив «уроки мислення в природі». Це, на наш погляд, – один з найбільш вдалих прикладів інтеграції різних видів діяльності з однією метою.

Слід згадати створений К.Ушинським синтетичний метод навчання грамоти, уроки мислення в природі В.Сухомлинського, уроки мистецтва Д. Ковалевського та Б.Юсова, педагогічну теорію співробітництва Ш.Амонашвілі, що побудована на засадах інтеграції. Серед сучасних дослідників, які опікуються цією проблемою, можна назвати Т.Браже, О.Гільзову, М.Масол, О.Савченко, Н.Сердюкову, О.Сухаревську, В.Фоменка та ін.[7].

Нині ідея інтеграції змісту навчання приваблює багатьох учених і вчителів у нашій країні та за рубежем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Козловська І. М. Теоретичні основи дидактичної інтеграції у професійній і середній школі // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 9-18.
2. Каменський Я.А. Велика дидактика. – К.: Радуга. 1955 – 420с.
3. Козловська І.М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи – Львів, 1999. – 302с.
4. Константинов М.О. Смирнов Б.З. Історія педагогіки. К; «Радянська школа», 1970 – 260 с.
5. Пастушенко Р. Загальна історична освіта: необхідні якісні зміни– Рідна школа. 1999 – №3. – с.8 – 11.
6. Шпак В.Ю. Митник О.А. Народження нестандартного уроку– Початкова школа. – 1997. – №2 – с. 8 – 13.
7. Проблеми інтеграції у сучасній професійній освіті: методологія, теорія, практика / За ред. І. Козловської та Я. Кміта. – Львів: Сполох, 2004. – 244 с.

**ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ В
МАЛОКОМПЛЕКТНІЙ ШКОЛІ**

Дубровська Л.О., канд. пед. наук, доцент;

Ременюк А.В., магістрантка I курсу факультету психології та соціальної роботи
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Проблеми сільської малокомплектної школи досліджували такі учені, педагоги, як Л. Борисова, О. Коберник, В. Мелешко, М. Мельников, В. Помагайба, Н. Присяжнюк, О. Савченко, В. Стрезікозін, Г. Суворова, Г. Тришневська, П. Фролов та ін.

Малокомплектна початкова школа - школа без паралельних класів, з малим контингентом учнів. Цей тип школи існує, як правило, в сільській місцевості. Найчастіше вона є початковою. Однак в основних і середніх школах теж можуть бути класи-комплекти. В таких класах один учитель, в одному приміщенні одночасно веде заняття з двома або трьома різними класами. Це зумовлює специфічну структуру малокомплектної школи, яка може бути одно-, дво-, три-, чотирикомплектною. У процесі переходу до навчання дітей з 6-річного віку на базі сільських малокомплектних шкіл поширилися навчальні комплекси нової форми "школа - дитячий садок" [1].

До найбільш поширених типів малокомплектних шкіл належать ті, що мають у своїй структурі один, два і три комплекти. Останній зазвичай об'єднує від 14 до 40 учнів. Ці показники регулюються наказом Міністерства освіти і науки України „Про внесення змін та доповнень до наказу Міністерства освіти України від 10.09.1997 р. №341” (від 17 вересня 1999 року №328), а також рекомендаціями практичним працівникам (від 23 жовтня 2000 року №1/9-435) [6].